

Metodologie pedagogického výzkumu a evaluace:

12. Evaluace v širším, komplexním významu, autoevaluace.

Metodický koncept k efektivní podpoře klíčových odborných kompetencí s využitím cizího jazyka ATCZ62 - CLIL jako výuková strategie na vysoké škole

Interreg
EVROPSKÁ UNIE
Rakousko-Česká republika
Evropský fond pro regionální rozvoj

Europäische Union
Evropská unie
Europäischer Fonds für
regionale Entwicklung
Evropský fond pro
regionální rozvoj

UNIVERSITY
OF APPLIED SCIENCES
UPPER AUSTRIA

„ Evaluace obecně znamená objasňující analýzu jevů a činností a vyjádření užitku či hodnoty z nich plynoucí.“

(A Framework for Evaluating Educational Out-comes in Findland. Helsinki, 1995)

Evaluace

Otázky k zamyšlení:

- Co je skutečným produktem naší školské soustav?
- Jaká je kvalita jejich výsledků?
- Jak je možno hodnotit úroveň vzdělávacích procesů?
- Jsou vzdělávací standardy a testy užitečným nástrojem pro zvyšování kvality ve vzdělávání?
- Jaká je úroveň vzdělávacích výsledků dosahovaných v České republice v komparaci s ostatními vyspělými zeměmi?

Evaluace

➤ Objasnění, že pojem *evaluace* nemůže být ztotožňován jen s hodnocením vzdělávacích výsledků; má mnohem širší obsah.

➤Pedagogická evaluace:

Teoretický přístup: koncepce, podle níž všechny jevy vzdělávací reality mohou a musí být nějakým způsobem hodnoceny.

Metodologie: soubor instrumentů a profesních konvencí k aplikaci těchto instrumentů pro účely realizace přístupu.

Proces: soubor aktivit zajišťovaných institucionální a organizační infrastrukturou výzkumu.

Uskutečňuje se na různých úrovních *vzdělávací praxe*.

Předmět pedagogické evaluace

- **Evaluace výuky (učení a vyučování)** – tento obor je zaměřen na zjišťování a vyhodnocování charakteristik průběhu a podmínek vzdělávacích procesů = evaluace učitelovy výkonnosti
- **Evaluace edukačních prostředí** – vzdělávací proces probíhá v nějaké konkrétní fyzikální situaci a v nějakém psychosociálním klimatu
- **Evaluace vzdělávacích výsledků** – hlavní část pedagogické evaluace. Zjišťuje, měří a vyhodnocuje vzdělávací výsledky žáků a jiných subjektů vzdělávání

Hodnocení úrovně výuky

- Objektivní techniky – jsou založeny na pozorování = *observační techniky*.
- *Subjektivní techniky* – jsou založeny na výpovědích účastníků výuky o určitých jejích vlastnostech.
- *Autoevaluce učitelů* – výpovědi učitelů o vlastních vyučovacích činnostech.
- *Autoevaluce žáků* – výpovědi žáků o tom, jak sami vnímají a prožívají výuku.
- Specifickou oblastí evaluace výuky je *hodnocení kvality vysokoškolské výuky*.

Pedagogická evaluace je systematický a průběžný proces, jenž zahrnuje:

- zkoumání a sběr informací z různých zdrojů o edukačním procesu, obsahu, metodách, kontextu a výstupech edukační aktivity;
- uspořádání a analýzu těchto informací;
- stanovení určitých kritérií (evaluačních kritérií);
- posouzení a zhodnocení analyzovaných informací (podle stanovených evaluačních kritérií a se zřetelem k pedagogickým cílům);
- vyvození závěrů a doporučení, jež umožní přeorientovat a případně zlepšit edukační aktivitu.

Evaluace by měla být:

- ✓ systematická, tzn. explicitně vymezená oblast a její struktura;
- ✓ provedena správně metodicky;
- ✓ prováděna pravidelně;
- ✓ řízena podle předem stanovených kritérií;
- ✓ použitelná pro rozhodování a další plánování

Evaluace & hodnocení

Evaluace:

- ✓ širší termín,
- ✓ teorie, metodologie, praxe hodnocení pedagogických jevů,
- ✓ odborný termín.

Hodnocení:

- ✓ zejména v praxi,
- ✓ ve vztahu k jednotlivým subjektům (hodnocení žáka, učitele).

Oblasti evaluace

- Vzdělávací potřeby (jednotlivců, skupin, institucí, obcí, zemí)
- Vzdělávací programy (kurikula)
- Učebnic, didaktické texty
- Výuka (učení a vyučování) – průběh, podmínky, školní, mimoškolní, evaluace učitelovy výkonnosti (efficacy)
- Edukační prostředí (psychosociální klima,..)
- Vzdělávací výsledky (nejvíce zpracovávaná oblast, pomocí standardů – dosahování cílů, mezinárodní srovnávací evaluace vzdělávacích výsledků – TIMSS, PISA aj.)
- Vzdělávací efekty (dlouhodobé důsledky, hůře měřitelné)
- Škola, vzdělávací instituce (včetně VŠ)
- Alternativní školy, alternativní vzdělávání (zda jsou lepší)
- Evaluace na základě indikátorů vzdělávacího systému (OECD - INES, UNESCO aj. – přírůstek obyvatel, indikátory gramotnosti, počty studentů, absolventů, učitelů, výdaje na vzdělávání a jejich zdroje, náklady na žáka)
- Evaluace pedagogických věd a výzkumu (nejvýznamnější témata, nakolik je soustředěn na potřebná témata, kvalita , citační analýzy, jádrové časopisy, nejvlivnější publikace, atd.)